

Nr 234.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utvidgning av tomt för nybyggnad åt hantverksskolan i Kristinehamn för blinda m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva sådan ändring i den av 1918 års lagtima riksdag godkända planen för nybyggnad för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda,

att den flygelbyggnad, som å de av riksdagen prövade ritningarna upptagits till bostäder för skolans rektor och vaktmästare m. m., må utgå ur byggnadsplanen,

att för utvidgning av tomten samt för beredande av bostäder åt rektor och en lärare må inköpas närgränsande fastighet nr 269, 270 och 271 i sjätte kvarteret, tillhörande A. och Th. Collvin, med rätt för Kungl. Maj:t att från densamma i och för tomtreglering eventuellt låta avyttra omkring 157 kvadratmeter,

att medel till detta inköp må utgå av det för skolbyggnaden beviljade anslaget,

att av samma anslag må utgå nödiga medel, omkring 20,000 kronor, för sistnämnda bostäders iordningställande i den till nyssnämnda fastighet hörande byggnaden, samt

att bostad för en vaktmästare må anordnas å skolbyggnadens vind.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11
mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde:

Utvidgning
av tomt för
nybyggnad åt
hantverks-
skolan i
Kristinehamn
för blinda
m. m.

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning antog 1918 års lagtima riksdag ett av stadsfullmäktige i Kristinehamn gjort erbjudande att till staten överlämna tomterna nr 272, 277 och 278 eller annat lämpligt område, som befunne sig i stadens ägo och som av Kungl. Maj:t godkändes, för nybyggnad åt hantverksskolan i Kristinehamn för blinda samt beviljade till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Johan Åkerlund upprättade ritningar av nybyggnad för nämnda hantverksskola ett anslag av 450,000 kronor och anvisade därav såsom reservationsanslag dels på tilläggsstat för år 1918 ett belopp av 200,000 kronor, dels ock på extra stat för år 1919 ett belopp av likaledes 200,000 kronor. Riksdagen anförde därvid, bland annat, följande:

Det område, som av Kristinehamns stadsfullmäktige för ändamålet erbjudits, syntes riksdagen väl litet men torde möjligen kunna för den närmaste tidens behov godtagas. Då emellertid vore att förmoda, att för skolan med vad därtill hörde sedermera komne att behövas åtskilligt större utrymme, syntes det riksdagen vara synnerligen önskvärdt, att staden antingen utökade det då föreslagna området eller ock å annan plats upplåte tomtmark av större utsträckning. Riksdagen, vars vederbörande utskott jämväl granskat de uppgjorda byggnadsritningarna, hade icke kunnat undgå att finna den åt skolans rektor avsedda bostadslägenheten väl stort tilltagen.

Genom beslut den 22 juli 1918 anbefalle Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att med stadsfullmäktige i Kristinehamn förhandla om möjligheten av utökande av det då föreslagna området eller upplåtande å annan plats av tomtmark utav större utsträckning samt att snarast möjligt till Kungl. Maj:t inkomma med det yttrande i ämnet, som därav kunde föransledas, ävensom med fullständiga ritningar jämte arbetsbeskrivning över den ifrågasatta nybyggnaden, och borde vid ritningarnas uppgörande tagas i övervägande den erinran, som av riksdagen framställts mot storleken av den för skolans rektor avsedda bostadslägenheten.

I skrivelse den 13 februari 1919 har byggnadsstyrelsen avgivit det infordrade yttrandet i ämnet och därvid anfört bland annat:

Sedan byggnadsstyrelsen med anledning av Kungl. Maj:ts sålunda lämnade uppdrag hos stadsfullmäktige i Kristinehamn den 29 augusti 1918 anhållit om besked, huruvida möjlighet förefunnes till utökande av det föreslagna tomtområdet nr 272, 277 och 278 eller till upplåtande av annan tomtmark av större utsträckning, hava stadsfullmäktige i skrivelse den 19 november 1918 meddelat, att stadsfullmäktige vore villiga att till den ifrågavarande skolan upplåta antingen den förut erbjudna tomten (2,325 kvadratmeter) utan utökning eller ock den så kallade Fallgrensågan med en areal av omkring 3,500 kvadratmeter. Denna senare tomt är belägen vid samma gata, Spelmansgatan, som den först nämnda tomten men omkring 270 meter väster om och längre bort från stadens centralare delar. Å bilagd karta över Kristinehamn har *dels* med röd tvärstreckning markerats det kvarter invid Lötälven, där hantverksskolan nu är installerad, *dels ock* med hel röd färg angivits läget av såväl tomten nr 272, 277 och 278 som ock den väster därom belägna så kallade Fallgrensågan.

Sedermera har hantverksskolans styrelse i skrivelse den 27 november 1918 till byggnadsstyrelsen ansett sig, med påpekande av vissa olägenheter i fråga om den så kallade Fallgrensågan, böra framlägga ännu ett förslag till tomtrågens lösning, avseende inköp av fastigheten intill den av stadsfullmäktige ursprungligen erbjudna tomten (nr 272, 277 och 278). Denna fastighet, tomten nr 269, 270 och 271 tillhörande A. och Th. Collvin, innehåller omkring 1,950 kvadratmeter och är bebyggd med en år 1912 uppförd tvåvåningsbyggnad av trä, innehållande 5 rum och kök i vardera våningen jämte ett uthus. Vid skrivelsen är fogad, förutom en ritning av byggnaden, ett erbjudande av fastighetsägarna att försälja fastigheten för ett pris av 50,000 kronor, om uppgörelse kan ske senast den 1 januari 1919.

Tiden för detta erbjudandes giltighet har sedermera, såsom av bilagd skrivelse till byggnadsstyrelsen den 28 december 1918 framgår, framflyttats till den 18 januari 1919, inom vilken tid med ägarna träffats villkorligt köpeavtal.

Genom det föreslagna inköpet skulle vinnas ökat tomtutrymme samt bostad för rektor och en lärare, under det att den del av den å tomten nr 272, 277 och 278 planerade skolbyggnaden, som skulle innehålla bostad för rektor och för vaktmästare samt lagerrum, skulle kunna slopas, då bostad åt vaktmästare skulle kunna inredas i skolans tredje våning och inskränkningen i materialdepotens lagerutrymme, med de lagerlokaler som i övrigt stode till depåns förfogande, icke syntes skolans styrelse vara av någon väsentlig betydelse.

Med anledning av vad sålunda förekommit har byggnadsstyrelsen dels genom sin arkitekt B. Almqvist låtit besiktiga de olika tomter, som skulle kunna ifrågasättas att av staden avstås för ändamålet i fråga, dels genom assistenten i byggnadsstyrelsen ingenjören J. Telander låtit besiktiga den nu senast till inköp erbjudna tomten med därå befintliga byggnader.

Av respektive inspektionsberättelser har framgått, att ur byggnadsteknisk synpunkt de båda av staden erbjudna tomterna kunna anses jämgoda. Tomten nr 272, 277 och 278 är belägen på planmark på en nivå av + 3,5 meter över stadens 0-plan; den är rektangelformig med en av de större sidorna, av omkring 54 meters längd, utefter Spelmansgatan.

Den så kallade Fallgrensägan har en mera långsträckt form med kortsidan, omkring 42 meter, utefter Spelmansgatan. Båda tomterna äro hörntomter, gränsade med sina södra sidor mot Spelmansgatan och med sina västra gränser mot tvärgator. Fallgrensägan går till och med helt igenom kvarteret, så att den har gatulinje även mot norr; marken å denna tomt befinner sig vid Spelmansgatan på en höjd av cirka + 7 meter över 0-planet och sänker sig mot norr omkring två meter. Söder om tomten höjer sig terrängen mot den omkring 40 meter högre liggande vattencisternen; tomten är belägen invid epidemisjukhuset.

Det har framhållits, att, med hänsyn till anstaltens egenskap att vara materialdepot, ett läge nära järnvägsstationen vore önskvärt. Vid arkitekten Almqvists besök i Kristinehamn påvisades även ett staden tillhörigt område — på den närslutna kartan markerat med helt rött och med III — i närheten av stationen, vilket av arkitekten Almqvist ansågs såsom det för skolan mest lämpliga. Stadsfullmäktige hava emellertid, såsom ovan anförts, icke befunnits villiga att för ändamålet erbjuda andra byggnadsplatser än tomten nr 272, 277, 278 och den så kallade Fallgrensägan. Av dessa båda har den förstnämnda det bestämda företrädet, att den ligger närmare järnvägsstationen och omedelbart intill den trakt av staden, där skolan nu har sina lokaler.

Beträffande den angränsande till inköp nu erbjudna fastigheten och därpå befintliga byggnader, har den förrättade besiktningen givit vid handen, att byggnaden lämpar sig till bostäder för rektor samt för en lärare, sedan vissa ändringar och reparationer genomförts, vilka beräknas draga en kostnad av omkring 20,000 kronor.

Vidare har meddelats att, vid en blivande tomtindelning av kvarteret, östra tomtgränsen antagligen måste dragas så, att omkring 157 kvadratmeter av den nu till inköp ifrågasatta tomten skulle komma att läggas till granntomten i öster för att möjliggöra ett lämpligare bebyggande av denna tomt. Även med avdrag av denna del skulle tomten ha en areal av omkring 1,793 kvadratmeter. Om den sålunda förminskade tomten sammansloges med tomten nr 272, 277, 278, erhöles en skoltomt med en areal av omkring 4,118 kvadratmeter, alltså omkring 600 kvadratmeter större än den så kallade Fallgrensägan och med en fasadlängd mot söder utefter Spelmansgatan av omkring 104 meter.

Den ekonomiska sidan av frågan ställer sig sålunda:

Inköp av A. och Th. Collvins tomt.....	kronor 50,000: —
Iordningställande av rektors- och lärarbostäder.....	» 20,000: —
Ökning av kostnad för skolbyggnaden genom inredande av vaktmästarbostad i huvudbyggnadens vind	» 5,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 75,000: —

Enligt det av arkitekten Akerlund uppgjorda byggnadsförslaget, här bilagt i 6 ritningar, vilket legat till grund för av Kungl. Maj:t och riksdagen beviljat byggnadsanslag, inrymdes i en särskild flygel utefter Spelmansgatan bostäder åt rektor och vaktmästare samt i bottenvåning och källare lagerrum. Byggnadsstyrelsen har beräknat, att, om denna flygelbyggnad slopas, byggnadssumman skulle kunna minskas med omkring 100,000 kronor, vadan alltså ett inköp av den Collvinska fastigheten ur ekonomisk synpunkt synes vara att förorda.

På grund av vad sålunda anförts och då den av stadsfullmäktige först erbjudna tomten nr 272, 277, 278 i 6:te kvarteret av flera skäl, särskilt med hänsyn till läget, synes böra givas företräde framför den så kallade Fallgrensäggen, tillåter sig byggnadsstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t behagade godtaga förstnämnda tomt såsom lämplig för skolan i fråga samt föreslå innevarande års riksdag att medgiva sådan ändring i programmet för ny byggnad för hantverksskolan för blinda i Kristinehamn, att nämnda flygelbyggnad måtte ur detsamma utgå, att för utvidgning av tomten samt för beredande av bostäder åt rektor och en lärare måtte få inköpas närgränsande fastighet nr 269, 270, 271 i sjätte kvarteret, tillhörande A. och Th. Collvin, med tillstånd för Kungl. Maj:t att från densamma i och för tomtreglering eventuellt avyttra omkring 157 kvadratmeter, att medel till detta inköp måtte få utgå av det för skolbyggnaden beviljade anslaget, att av samma anslag måtte få utgå nödiga medel, omkring 20,000 kronor, för nämnda bostäders iordningställande i den på tomten befintliga byggnaden, samt att bostad för en vaktmästare måtte få anordnas å skolbyggnadens vind.

Byggnadsstyrelsens yttrande var åtföljt av en till byggnadsstyrelsen ställd skrivelse av den 19 november 1918 från stadsfullmäktige i Kristinehamn angående erbjudande av tomter för ifrågavarande skola jämte utdrag av drätselkammarens i Kristinehamn protokoll den 15 oktober 1918 samt stadsfullmäktiges i Kristinehamn protokoll den 25 oktober 1918 rörande tomt till blindskolan, av karta över Kristinehamn, av skrivelse från skolans styrelse den 27 november 1918 till byggnadsstyrelsen rörande inköp av fastighet, belägen intill den av stadsfullmäktige först erbjudna tomten, jämte ritning över den nämnda fastighet tillhörande byggnaden samt av fastighetsägarna den 26 november och den 28 december 1918 gjorda erbjudanden rörande fastighetens försäljning.

Enligt vad sedermera från byggnadsstyrelsen inhämtats, har det i byggnadsstyrelsens skrivelse omförmälda villkorliga köpeavtalet skett under förbehåll att riksdagen senast den 1 maj 1919 godkänt detsamma.

Departement-
schefen.

Genom det av byggnadsstyrelsen nu gjorda förslaget torde vinnas vad riksdagen avsett med sitt i det föregående omförmälda uttalande. Då vidare den föreslagna ändringen i byggnadsplanen lär kunna vidtagas utan förfång för skolans verksamhet samt sagda ändring icke betingar någon ökning av kostnaderna utan snarare är ägnad att i någon mån nedbringa desamma, anser jag mig böra förorda vad byggnadsstyrelsen i förevarande avseende föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva sådan ändring i den av 1918 års lagtima riksdag godkända planen för nybyggnad för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda,

att den flygelbyggnad, som å de av riksdagen prövade ritningarna upptagits till bostäder för skolans rektor och vaktmästare m. m., må utgå ur byggnadsplanen,

att för utvidgning av tomten samt för beredande av bostäder åt rektor och en lärare må inköpas närgränsande fastighet nr 269, 270 och 271 i sjätte kvarteret, tillhörande A. och Th. Collvin, med rätt för Kungl. Maj:t att från densamma i och för tomtreglering eventuellt låta avyttra omkring 157 kvadratmeter,

att medel till detta inköp må utgå av det för skolbyggnaden beviljade anslaget,

att av samma anslag må utgå nödiga medel, omkring 20,000 kronor, för sistnämnda bostäders iordningställande i den till nyssnämnda fastighet hörande byggnaden, samt

att bostad för en vaktmästare må anordnas å skolbyggnadens vind.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hemming Gadd.